

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(8x8)	—	64 נקודות
פרק שני	—	מחשבה ומוסר	—	(9x4)	—	36 נקודות
						<u>100 נקודות</u>
						סה"כ

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — דינים (64 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 1-10.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 8 נקודות).

הלכות שבת

1. דיני הדלקת נרות שבת

- א. (1) באיזה מקרה אורח חייב להדליק נרות שבת במקום שבו הוא מתארח, גם אם מדליקים עבורו בביתו?
- (2) באיזה מקרה אורח חייב להשתתף עם בעל הבית בהדלקת נרות שבת? (5 נקודות)
- ב. עד מתי נרות השבת צריכים לדלוק? בתשובתך התייחס למקרים שונים. (3 נקודות)

2. מלאכת הטוחן

- א. כתוב באיזה אופן מותר לעשות כל אחת מן הפעולות האלה לצורך אכילה מיידית:
 - (1) לרסק בננה
 - (2) לרסק תפוח אדמה מבושל
 - (3) לפורר גבישי סוכר
 - (4) לחתוך ירקות
 (5 נקודות)
- ב. הסבר מדוע מותר לפורר לחם ומדוע מותר לרסק ביצה, גם אם רוצים לאכול אותם מאוחר יותר. (3 נקודות)

3. מלאכת המכבה

- א. לצורך מה מותר לכבות שרפה בשבת, ולצורך מה אסור? (2 נקודות)
- ב. אילו משקים מותר לשפוך סביב אש שאחזה בבגד, ואיזה משקה אסור? מדוע הוא אסור? (3 נקודות)
- ג. למי אסור להוציא חפצים מבית בוער כדי להצילם מהאש, ולמי מותר? נמק. (3 נקודות)

דיני הגעלה

4. א. כשרוצים להגעיל כלי — על מה יש להקפיד בנוגע לכלי עצמו? (3 נקודות)
- ב. ציין בנוגע ל**כל אחד** מהכלים (1)-(4) אם הוא טעון ליבון או שהוא חסר תקנה —
- (1) מחבת
 - (2) תבנית אפייה
 - (3) כלי שהקת שלו דבוקה אליו בדבק
 - (4) מְגֵרֶרֶת (פומפייה)
- (5 נקודות)

הלכות ליל הסדר

5. א. בליל הסדר נוטלים ידיים פעמיים — פעם אחת בלי ברכה ופעם אחת עם ברכה. מתי נוטלים כל אחת מנטילות אלו? (2 נקודות)
- ב. בעת אמירת ההגדה צריך שיהיו לפני הסועד חרוסת ושני תבשילין. הסבר מדוע. (3 נקודות)
- ג. במהלך אמירת ההגדה שותים ארבע כוסות יין. פרט את ארבעת המקומות בהגדה שבהם שותים כל אחת מכוסות היין. (3 נקודות)

דיני חודש אלול

6. א. מדוע דווקא הימים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים הם ימי רצון ותשובה? (2 נקודות)
- ב. בשמו של חודש אלול נרמזות שלוש מצוות: תשובה, תפילה וצדקה. כתוב כיצד נרמזת כל אחת מהן. (4 נקודות)
- ג. מדוע נוהגים לתקוע בשופר בחודש אלול, ומדוע אין תקועים בשופר בערב ראש השנה? (2 נקודות)

הלכות ראש השנה

7. א. ציין שישה שינויים בנוסח תפילת שמונה־עשרה בעשרת ימי תשובה. (3 נקודות)
- ב. ציין מה הדין אם שכח לומר כל אחד משינויי הנוסח שציינת בסעיף א. (5 נקודות)

הלכות תענית אסתר ופורים

8. א. באיזה תאריך חלה תענית אסתר, ומדוע מתענים בה? (2 נקודות)
ב. ציין שלושה שפטורים מתענית אסתר. (3 נקודות)
ג. מה דינו של מי ששכח לומר "על הנסים" בתפילת שמונה עשרה? בתשובתך הבחן בין שני מצבים. (3 נקודות)

דיני מצוות התלויות בארץ

9. א. באילו שנים נוהג מעשר שני, ובאילו שנים נוהג מעשר עני? (3 נקודות)
ב. הסבר את שני המושגים האלה:
(1) פדיון מעשר שני
(2) ביעור מעשרות
(5 נקודות)

הלכות הפרשת תרומות ומעשרות

10. א. הסבר מהו "טבל". (3 נקודות)
ב. מי רשאי להפריש תרומות ומעשרות, אף על פי שלא קיבל על כך רשות מבעל הפרות? נמק.
(5 נקודות)

פרק שני — מחשבה ומוסר (36 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 11-16.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 9 נקודות).

11. פרקי אבות, פרק ב', משנה ב'

"יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון".

א. הסבר כיצד "יגיעת שניהם משכחת עוון", על פי רבי עובדיה מברטנורה. (4 נקודות)

ב. "וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון".

רבי עובדיה מברטנורה: "ואם תאמר יהא עמל בתורה תמיד ויגיעתה תהא משכחת עוון,

ומה צורך במלאכה?".

הסבר את השאלה שבדברי רבי עובדיה מברטנורה, וכתוב את תשובתו. (5 נקודות)

12. רמב"ם, הלכות תשובה

א. על מי אמר רמב"ם "הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו"? (3 נקודות)

ב. אם הקניט בדברים את חברו או את רבו —

מהו הדין אם חבבו אינו רוצה למחול לו, ומהו הדין אם בבו אינו רוצה למחול לו?

(3 נקודות)

ג. לפי רמב"ם, חזרה בתשובה יש בה חרטה, וידוי וקבלה לעתיד, וכן יש מעשים שהם

"מדרכי התשובה".

ציין שלוש מדרכי התשובה. (3 נקודות)

13. ספר החינוך, מצוות כיבוד אב ואם

א. כיצד מכבדים אב ואם? פרט. (3 נקודות)

ב. הסבר כיצד מצוות כיבוד אב ואם מביאה לידי הכרת טובה לה'. (3 נקודות)

ג. מה תפקידו של בית הדין בקיום מצווה זו? (3 נקודות)

14. ספר החינוך, מצווה שלא לאכול דם בהמה, חיה ועוף

- א. כתוב את שני הטעמים שבעל ספר החינוך כתב למצווה זו. (5 נקודות)
- ב. באר מהו "דם הנפש" ומהו "דם האיברים". (4 נקודות)

15. רמח"ל, מסילת ישרים, פרק ב'

- א. על מי כתב הרמח"ל כי "הוא פחות מהבהמות ומהחיות"? (3 נקודות)
- ב. את מי השווה הרמח"ל ל"סומא ההולך על שפת הנהר"? (3 נקודות)
- ג. "כסוס שוטף במלחמה... זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו".
הסבר מהי התחבולה של יצר הרע שאליה הרמח"ל מתכוון בדבריו. (3 נקודות)

16. הרב שמואלביץ, הכרת הטוב

- א. מהו "סוד מעלת הדלקת המנורה שיש בה יותר מכל עבודות שבמקדש"? הסבר על פי משל הפיקח והסומא. (4 נקודות)
- ב. מדוע ראה ראובן צורך להכיר טובה ליוסף על שהזכיר אותו בחלומו? (2 נקודות)
- ג. מה למד הרב שמואלביץ מהכרת הטוב שהכיר ראובן ליוסף על חלומו? (3 נקודות)

בהצלחה!